

66

DA

FACTS

Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur

ISSN 1681-2093

Vær opmærksom på farer på arbejdspladsen — Råd til unge

Det kunne ske for dig

Hvis du kommer ud for en ulykke eller ødelægger dit helbred på arbejdspladsen, kan det være, at du skal leve med konsekvenserne resten af dit liv. Der kan ske dig noget tragisk, selv på din første arbejdsdag. De fleste af disse tragedier kan undgås.

Risikoen for dig som ung, når du begynder et arbejde, kan være større end for dine ældre kollegaer. Jobbet og arbejdspladsen er nye for dig, og du mangler arbejdserfaring og erfaring med de sikkerheds- og sundhedsmæssige risici, der kan være. Du har ret til et sikkert og sundt arbejde, herunder den oplæring og det opsyn, som er nødvendigt, og du har ret til at stille spørgsmål og gøre opmærksom på ting, som du synes ser usikre ud. Hvis du er under 18 år, er der visse farlige jobs, som loven forbyder dig at udføre, fordi du mangler erfaring og ikke er fuldt udviklet. Dette factsheet omhandler farer på arbejdspladsen. I et særskilt factsheet kan du hente flere råd om dine rettigheder og pligter.

Ifølge europæiske statistikker er antallet af arbejdsulykker blandt de 18-24-årige 50 % højere end i nogen anden aldersgruppe af arbejdstagere:

- En 18-årig mekanikerlærling døde 4 dage efter, at han blev omspændt af flammer. Han hjalp sin værkfører med at tømme en blanding af benzin og diesel ned i en opsamlingsbeholder, da benzinen eksploderede ...

Og det er ikke kun risikoen for ulykker, som kan ramme dig. Dit helbred kan også tage skade:

- En frisørelev reagerede over for de produkter, som hun skulle bruge. Hendes hænder blev fulde af sår og blærer, så hun ikke engang kunne holde på en kniv og gaffel. Hun blev nødt til at opgive jobbet ...

Årsagerne til sådanne ulykker og sygdomme omfatter usikkert udstyr, stressende arbejdsvilkår, hurtigt arbejdstempo, mangel på oplæring og opsyn og manglende procedurer og kontrol.

Og hvis du er under 18 år og udfører arbejde, som er underlagt lovmæssige restriktioner, er det langt mere sandsynligt, at du kommer ud for en ulykke.

Tips til, hvordan du arbejder sikkert (!):

- Udfør ingen opgaver, før du har fået egnet instruktion og oplæring.
- Hvis du føler, du har fået for mange oplysninger for hurtigt, så bed din leder om at sætte farten ned og gentage instrukserne.
- Forlad ikke det sted, hvor du udfører dit arbejde, medmindre du er blevet bedt om det. Der kan være specielle farer på andre steder af

arbejdspladsen, som du ikke kender, fx overhængende elektriske ledninger, glatte gulve eller giftige kemikalier.

- Hvis du er usikker på noget, så spørg først. En overordnet/leder eller kollega kan måske hjælpe dig, så du undgår en ulykke.
- Tøv ikke med at bede om mere oplæring.
- Brug altid de personlige værnemidler, som er nødvendige for at udføre jobbet, såsom sikkerhedssko, hjelm eller handsker. Du skal være sikker på, at du, når du skal bruge personlige værnemidler, ved, hvor det findes, hvordan det bruges, og hvordan det passes.
- Find ud af, hvad du skal gøre i en nødsituation, uanset om det er en brandalarm, et strømsvigt eller en anden situation.
- Indberet straks alle ulykker til din overordnede. Indberet dem også til din sikkerhedsrepræsentant på arbejdspladsen, hvis der er nogen.
- Se ikke bort fra tidlige tegn på problemer, såsom hovedpine, ømhed og smerter, svimmelhed, hudkløe eller irriterede øjne, næse eller hals. Hvis der findes en læge, sygeplejerske eller anden arbejdsmiljømedarbejder på arbejdspladsen, så fortæl det til dem. Og hvis du går til din egen læge mv. med et sundhedsproblem, så fortæl lægen, hvad dit arbejde består i.
- Følg de råd og instrukser, du har fået — det gælder også råd om at holde pauser, at indstille din stol rigtigt og at anvende personlige værnemidler.

(!) Tilpasset ud fra ressourcerne på www.ccohs.ca/youngworkers/

Spørgsmål, du skal stille din chef

- Hvilke farer og risici (²) er der forbundet med mit arbejde?
- Får jeg sikkerhedsuddannelse og hvornår?
- Hvad skal jeg gøre for at beskytte mig, er der nogle personlige værnemidler, jeg skal bruge?
- Hvad skal jeg gøre i en nødsituation? Får jeg oplæring?
- Hvem skal jeg spørge, hvis jeg har et spørgsmål om sikkerheden? Hvordan indberetter jeg en ulykke, et sundhedsproblem, eller hvis jeg lægger mærke til noget, som er forkert?
- Hvad skal jeg gøre, hvis jeg kommer til skade? Hvem er den ansvarlige for førstehjælp?

Hvad skal jeg være opmærksom på? (³)

- **Fald og snublen** — den hyppigste årsag til ulykker som følge af overfyldte og rodede arbejdspladser, spildte materialer på gulvet, kabelføring eller beskadigede gulve.
- **Maskiner og udstyr** — mange ulykker skyldes dårlig vedligeholdelse, mangel på sikkerhedsafskærmninger, manglende oplæring, elektriske fejl, som kan forårsage forbrændinger, brande eller dødsfald, hvis en person forsøger at reparere en maskine uden at standse den og slukke for strømforsyningen først. Farlige maskiner findes i såvel restaurationskøkkener som på fabrikker.
- **Løft af emner** — som er tunge eller ustabile, løft på en uhensigtsmæssig måde, eller fordi der ikke er blevet stillet egnede hjælpemidler til rådighed såsom transportvogne.
- **Gentagende, hurtigt arbejde, især i uhensigtsmæssige arbejdsstillinger og med for få hvileperioder** — kan forårsage ømhed og smerter samt beskadige muskler og led (muskel- og skeletbesvær). Eksemplerne omfatter samlebandsarbejde på fabrikker, arbejde ved kasser i supermarkeder og arbejde med computertastaturer eller -mus.
- **Støj** — støjniveauer, som er for høje, kan beskadige din hørelse, selv om du sandsynligvis ikke vil være klar over det, da det sker langsomt. Skaden kan aldrig udbedres. Andre fysiske risici omfatter **vibrationer og stråling**.
- **Kemikalier** — herunder almindelige rens- og rengøringsmidler, maling, hårplejeprodukter og støv. Stoffer og materialer på arbejdspladsen kan forårsage skæmmende allergiske hududslæt, permanent astma, kræft og skader på fostre. De kan påvirke leveren, nervesystemet og blodet.
- **Stress** — kan stamme fra, hvordan dit arbejde er tilrettelagt — umulige arbejds mængder, uklare ansvarsområder, for stort pres. Stress kan også skyldes mobning fra chefer eller arbejdskollegaer.
- **Vold** — hvis du har kontakt med offentligheden. Det omfatter verbal chikane og legemsbeskadigelse. Det er helt klart ikke bare »en del af arbejdet«.
- **Indeklima** — ubehag som følge af varme eller kulde samt alvorligere problemer som følge af ekstreme temperaturer, dårlig belysning osv.

(²) En fare er alt, hvad der kan forårsage sygdom eller skade. En risiko er sandsynligheden for, at det sker.

(³) Tilpasset fra www.tuc.org.uk/tuc/rights_worksafe.cfm

Arbejds art	Eksempler på farer
Rengøring	<ul style="list-style-type: none"> ➤ giftige kemikalier i rengøringsprodukter ➤ skarpe genstande i affald ➤ farer forbundet med at glide og falde
Catering, restauranter, fast food	<ul style="list-style-type: none"> ➤ glatte gulve ➤ varmt kogegrej ➤ skarpe genstande
Butikker/salgssteder	<ul style="list-style-type: none"> ➤ fysisk vold og verbal chikane fra kunder ➤ tunge løft ➤ lange perioder i stående stilling
Kontorer	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dårligt design af computerarbejdspladser ➤ dårlige stole ➤ stress ➤ chikane
Plejesektoren	<ul style="list-style-type: none"> ➤ blod og kropsvæsker med smitterisiko ➤ løft og uhensigtsmæssige arbejdsstillinger ➤ fysisk vold og verbal chikane ➤ farer forbundet med at glide og falde
Frisørfaget	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uhensigtsmæssige arbejdsstillinger ➤ lange perioder i stående stilling ➤ allergifremkaldende kemikalier i hårprodukter
Fabriksarbejde	<ul style="list-style-type: none"> ➤ farlige maskiner ➤ arbejde i hurtigt tempo ➤ farer forbundet med at glide og falde ➤ farer ved transport, fx med gaffeltrucks

Opnå dine rettigheder og reager ansvarligt

Du har rettigheder på arbejdspladsen:

1. retten til at vide
2. retten til at deltage
3. retten til at afslå usikkert arbejde.

Arbejdet er ikke en leg, og du har et ansvar på jobbet:

- ansvaret for at samarbejde med din arbejdsgiver om sikkerhed og sundhed
- ansvaret for at følge sikkerhedsprocedurerne for dig selv og dine arbejdskammerater
- ansvaret for at anvende eller bruge personlige værnemidler.

Få klar besked: Kilderne om unge og sikkerhed på arbejdspladsen på <http://ew2006.osha.eu.int/>; informationer om de enkelte farer og risici på forskellige arbejdspladser på <http://osha.eu.int>

Informationskilderne omfatter din nationale arbejdsmiljømyndighed, fagforeninger og erhvervsorganisationer.

Se Arbejdstilsynets hjemmeside <http://at.dk> og link til Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 239 af 6. april 2005 om unges arbejde på adressen: <http://www.at.dk/sw12593.asp>

Det Europæiske Arbejds miljøagentur
Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tlf. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83
E-post: information@osha.eu.int

© Det Europæiske Arbejds miljøagentur. Eftertryk tilladt med kildeangivelse. Printed in Belgium, 2006